

המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי • אוניברסיטת בן-גוריון בנגב • ת.ד. 853, באר-שבע 84105
טלפון: 07-647-2323 • פקס: 07-647-7607 • ICTR Web: http://www.bgu.ac.il/ICTR • ICTR e-mail: ictr@bgumail.bgu.ac.il

דפוסי תרומה והתנדבות בישראל

כחודש מאי 1999 התקיים במכון ליר כירושלים יום עיון שכותרתו הייתה "דפוסי תרומה והתנדבות של הציבור הישראלי". יום העיון נערך ע"י המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי ובשיתוף שתי"ל, המועצה להנדבנות ומגזר ההתנדבות והמלכודים. במקרה יום העיון עמדה הצגה ראשונה של סמטאי סקר התרומה וההתנדבות של הציבור הישראלי הממונה חלק ניכר מפרוייקט המחקר התשוואתי הבינלאומי של המגזר השלישי של אוניברסיטת נאנג'ינג הונקונג. בכנס נטלו חלק חוקרים וסטודנטים לתארים מתקדמים, מנהלי מלכודים וקרנות ומנהלי יחידות שונות במגזר הציבורי. הסקר נערך בתחילת שנת 1998 לבדק את דפוסי ההתנדבות והתרומה של הציבור בישראל בשנת 1997. הוא כלל 1500 משיגים המהווים מדגם מייצג של האוכלוסייה, זהו סקר שבחן לעומק סוגיות שונות כשיעורי התרומה וההתנדבות (הפורמלית והלא פורמלית), עיון, מאפיינים סוציו-דמוגרפיים של מתנדבים ותורמים, עמדות ביחס להתנדבות ותרומה ועוד. הסקר מוכן על-ידי סרן יד הנדב וקרן קהנא.

ברקרו הראשון של יום העיון, שאותו נחה ד"ר ברוך לוי (המועצה הלאומית להתנדבות בישראל), הציג פרופסור שמואל שי את הבסיס

תוכן העניינים:

המרכז וכנס לשנת פעילותו השלישית	א
דפוסי תרומה והתנדבות בישראל	א
דבר מנהל המרכז	ב
מסד נתונים של המגזר השלישי	ג
ראיון עם חגי כץ	ג
פרסומים חדשים	ג
מחקר חדש	ד
מלגת לשנת הלימודים תש"ס	ד
קול קורא	ד

המרכז נכנס לשנת פעילותו השלישית

ביום העיון השני נציג ממצאים ממחקר שבדק את דפוסי המהוינות הרבדתית של המגזר העסקי בישראל. מחקר זה ניהל על ידי פנופי אריה רויבל מבית הספר למנהל עסקים האוניברסיטת בן-גוריון.

הפעילות המחקרית החדשה של המרכז מתמקדת השנה בשני נושאים - יזמוסי תרומה של תורמים גדולים, מחקר אותו מנהלת דר- איכנה סילבר מחקר שני מתמקד ביהנהלות של ארגונים ללא לונת רווחי ומנהל ע"י דר- אסנו יקוביץ, דר- מייק נמלי ודר- הדרה בר-טור.

על התפתחות מסד הנתונים של המגזר השלישי תוכלו לקרוא בהרחבה בהמשך העיון, בראיון שנערך עם המנהל בפועל של מסד הנתונים מר חגי כץ.

השנה יחד המרכז בסדרת פרסומים חדשה במסגרת הסדרה של עבודות בתחלק (Occasional Papers) יפורסמו עבודות מחקר האשוניות של חוקרים, ועבודות התזה של תלמידי תואר שני ושלישי העוסקים בחקר המגזר השלישי. הפרסום הראשון במסגרת זו יהיה מחקרם של דר- איכנה סילבר ודר- זאב רויבל הק"ה ה"ת"ת ח"ת"ה הייסטורית של המגזר השלישי בישראל. מחקר זה הינו פרק מתוך "פרוייקט הפיקוסי" והוא יצא לאור (משלב זה) באנגלית.

פרופ' אבנר בן-נר
Prof. Avner Ben-Ner

ועוד ידעה ועדת ההיגוי של המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי תסיפה לשורותיה שני חברים נכבדים חדשים. פנופי דב שגור מהחוג לתקשורת, אוניברסיטת בן-גוריון, ודר- הדרה בר טור סגן ראש ביחיד למשפטים, המכללה האקדמית נתניה.

המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי נכנס לשנת פעילותו השלישית בשנתיים שחלפו הצליח המרכז לזכות בהכרה כמסד המוביל בחקר המגזר השלישי בישראל. המרכז זוכה לתמיכה ולהנהגה מבית ומחוץ. מבית, אוניברסיטת בן גוריון העניקה למרכז משרדים חדשים, מחזוריים המאפשרים לו להרחיב את פעילותו האקדמית, ומחוץ, תרומות, מכתבי תודה, רכישת הפרסומים, והשתתפות פעילה בימי העיון והכנסים שהמרכז מארגן לא מותירים ספק לגבי התהודה להם וזכים המחקרים הערכים במרכז.

ומה מתחדש השנה במרכז? בנוסף למשרדים החדשים, אתר האינטרנט של המרכז עבר שיפורים רבים וכולל כעת גם את מדריך החוקרים הישראלים העוסקים בחקר המגזר השלישי, עלונים ועדכונים שוטפים, קישורים לאתרים דומים בעולם, דשימה ביבליוגרפית בסיסית לחוקרים חדשים בתחום זה, מדוט על מסד הנתונים של המרכז, פרטים על תכנית המלגות ועוד.

הכנס השנתי השלישי של המרכז יערך גם השנה במכון "הואטי" ים המלח, ב- 29-30 בנוב, 2000. נושא הכנס יהיה "המגזר השלישי - בין מרחב הפעילות הפרטי והציבורי". האורח המרכזי יהיה הכלכלן פרופ' אבנר בן-נר מאוניברסיטת מינסוטה. בכנס יוצגו גם ממצאים ממחקר יזמוסי תרומה והתנדבות במגזר הערבי בישראל, שנערך על ידי דר- אסעד נאנג' מאוניברסיטת חיפה ומו אליאס זידאן, וכן נתונים חדשים על המגזר השלישי בישראל המבוססים על ניתוח מתוך מסד הנתונים שלנו. במהלך הכנס יוענקו, כמוי שנה, מלגות לתלמידי תואר שני ושלישי העוסקים בחקר המגזר השלישי.

עד לכנס מתוכננים שני ימי עיון: יום העיון הראשון יעסוק ביהיבטים משפטיים של המגזר השלישי בישראל, לרגל ההוצאה לאור של הפרסום בנושא זה, של דר- הדרה בר טור ממכללת נתניה.

המושגי והמתודולוגי למחקר וכן את עיקרי הממצאים, ולבסוף הצביע על תרומתה של הפילנתרופיה להעלאת איכות החיים בישראל. לאחריו, הצביע פרופסור בני גדדון על מספר סוגיות חסרות של הפילנתרופיה הישראלית שהסקר זיהה, ובהן: הקשר שבין הפילנתרופיה לבין שינויים אידאולוגיים (המעבר מסוציאליזם לקפיטליזם ומקולקטיביזם לאונדיבידואליזם) וחברתיים ומעבר מרברה מסורתית לחברה מודרנית) בישראל, הקשר שבין הסרוא שירותים על-ידי המדינה לבין התרחבות המגזר השלישי והיעדרים השונים שמבקשות קבוצות חברתיות שונות לממש באמצעותן. לבסוף הועלה הצורך בפיתוח אסטרטגיות של עידוד נתניה כספית והתנדבות ועל בסיס נתוני הסקר ולכתי המטעמאל הקיימת להגדלת היקפן בצורה.

בחלקו השני של יום העיון, שאותו הנחה פרופסור אליעזר יפה מהאוניברסיטה העברית, הצביע פרופסור מול דקר, חוקר בכיר במשרד לתכנון חברתי ותוכניתי כהא שבהולנד, ממצאים שונים ביחס למאפייני ההתנדבות והחברות בארגונים

בהולנד והשווייזים בהם בעשורים האחרונים, תוך השוואה לממצאי הסקר הישראלי.

בדיוצאתו, פרופסור דקר הציע מסגרת מושגית ומחקרית הרואה את ההתנדבות כמטרי למעורבות ולמריבות של האזרח לחברה האזרחית, והדגה כי מתחילים בהשוואה למי שאינם מתנדבים מאופיינים כבעלי הון חברתי רב יותר וכמי שמראים מעורבות חברתית גדולה יותר בדיון הציבורי. בנוסף המסכם של יום העיון נטלן חלק מר עמי במגמן (ניו יורק ישראל) ששימש כמנחה, ד"ר מיילי (מילי אוניברסיטת ויל-אנוב) ומנכ"ל על-ים) וד"ר אילנה סילבר (אוניברסיטת בר אילן).

שני הדוגמים ביקשו להרחיב בסוגיות שפיעלה הסקר ואשר דורשות בחינה נוספת. ד"ר זמלי ואחמד בראשית של ממצאי הסקר על הצורך בהתמקצעות תחום נרחב המתנדבים, ניוסם והכשרתם, במער הציבור שבין ההרומה לארגונים מטרותיים לבין שיעור ההתנדבות בהם, ובחינת האפקטיביות של ההתנדבות, ובכרינת

יחסי הצומח שבין הממשלה להתנדבות ולתרומה, ד"ר סילבר הרחיבה באחד מהנושאים שנידון במאמר הראשון וזוהו כהחזון של תרבותיות הפניה החילונית לעומת זו הדתית, ובמיוחד החרדית והצביעה על כך שבמרבית מדינות המערב, האוניברסיטה הדתית נהנה יותר מאשר זו החילונית. לפי ד"ר סילבר שאלה זו של נתונה דתית לעומת חילונית, מהווה סוקר לדיון ציבורי ואקדמי נרחב בשנים האחרונות. ד"ר סילבר הציעה כי בחינתה בישראל צריכה להיעשות תוך השוואה לפילנתרופיה המודרנית והשעור אירופאית, במקום במקורל כל האמריקאית וזאת משל הדמיון במשפעותיהן של הדת והמדינה על הפילנתרופיה.

יום העיון נעל בתקווה שהביעו המשתתפים כי הישגות של מוקדנים ימי העיון שמקובלותיהם בהם מתח המרכז הישראלי לחקר המרכז השלישי, תושך ותרחב גם בשנים הבאות והמזרח להעלאת נושא הפילנתרופיה למקד הדיון הציבורי.

דבר מנהל המרכז

אכה שהיו עד עתה "יסטוריים", הם גם מהווים תשתית לפיתוח מדיניות חרשה בתחום המגזר השלישי והפילנתרופיה בישראל הקשר שבין מחקר ומדיניות הוא נושא שיש לנו עניין וכוחה לעסוק בו בצורה מעמיקה השנה ובשנים הבאות ועל כן נפרש יותר בביטאון הבא.

תנאי חשוב המאפשר פיתוח קשר כזה הוא המצאת החומרים שהפקנו בתמצה רחבה לציבור החלונטי. בשנה הראשונה שלחנו את פרסומי המרכז לכל השימת התמצה שלנו בחינת ושנה שעברה שוינו מדיניות זו והחלטנו להסתכן ולמכור את הפרסומים, לא הייתה לנו שוכ דרך לבדוק טראש מה צפויות להיות הנוצאות תוצאות המכירה הפתיחו אותנו. עד כה מכרו למעלה מ-250 חוברות על "המבנה הכלכלי" ריפורטי תרומה והתנדבות" יורה מאז, תהפך המכירה נמשך וכמעט לא עובר יום שבו לא מתקבלות בקשות רכישה חדשות. מדיניות זו של מכירת פרסומים נותנת לנו לפחות שני יתרונות חשובים. ראשית, אנו חוסכים בעלויות מעבר להכנסות מהמכירה המכסות חלק מעלויות הפקת הפרסומים (לא מדובר בעלויות המחקרים עליהם מתבססים הפרסומים!) המכירה נותנת לנו אינדיקציה טובה על הביקוש לחומרים שלי ונאפשר לנו בעתיד הדפסת מספר חוברות הקרוב לביקוש ואי ביובו כמשלוח חוברות לגורמים שאינם מנוגיים כחן שנית, כאמצעי מניית הפרסומים אנו מניעים לתמצה בקרב פרטים וארגונים חדשים שלא היו מוכרים לנו, וכך מתרחב סגל המנוגיים במוקד על המגזר השלישי.

מצוקת הדיון והקשה באוניברסיטה זינה לקבל קומפלקס כשרדים שמאפשר לנו להקנות דרך מיוחד לחוקרים ומקום נאות לספריה בתחום המגזר השלישי שינצח לפתח זהו קלא ספק שינוי גדול מהמשרד הקטן בחדר 4561 בניין מדעי הרוח והחברה של האוניברסיטה, שם החל המרכז את מילותיו ובו חיפדו לעיתים קרובות בו זמנית, לפחות שלושה אנשים מנהל המרכז, העוזרת למנהל ואחד החוקרים, שעבדו על שלושה מישבים ושני סלמונים. זהו הזדמנות להודות למחלקה לעבודה סוציאלית עיש שפוצר באוניברסיטה על "הכנסת האוניברסיטה" שלה זכית והשירותים המהליכים השונים שסיכנו במהלך השנתיים האחרונות.

אולם שנה זאת, לצד כל הפעילות המחקרית והרעיונית סביבה, היא גם שנה קריטית מבחינת עתידו של המרכז. השנה תוצגן האוניברסיטה יחד עם גורמים מחוץ לאוניברסיטה, לקבל החלטות לגבי מישבי של המרכז בעתיד, החלטות שישפיעו על הושך קיומו וצורת פעילותו. אין זה המקום לפרט בנושא זה, מכל מקום, יש בדעתנו להשאיר אתכם הקוראים בתמצה ולדגוח לכם על התפתחויות במהלך השנה.

פרסומים

אחד מהנושאים שזכו להצלחה מיוחדת בשנה שעברה היו הפרסומים שכננו שני הפרסומים המבוססים על ממצאים מפרויקט הומקניס ("מבנה כלכלי של המגזר השלישי בישראל" ו"יוזמי תרומה והתנדבות של הציבור בישראל") לא רק מניגים נתונים חדשים ורשומים בנושאים

עם פתיחת השנה האקדמית, ברצוני לברך את קוראי הביטאון ואת כל אלה הקשורים לעבודת המרכז בברכת "שנה טובה". השנה החדשה, שתהיה שנת העבודה השלישית של המרכז, צפויה להיות מלאה אירועים ומעניינת. אולי אפילו יותר משתי קודמותיה, התהליך של סיום פרויקטים של מרקד, פרסום הממצאים והצגות בימי עין ימשך, ופרטים על כך נמצאים בכתבות אחרות בביטאון זה. מהניסיון של השנה האחרונה ומדיעה על מהות הממצאים, אין לי ספק שנס אלה שצנע השנה יכבו לתודה שזכו לה המחקרים שהמרכז פרסם בשנה שעברה. במקביל אנו מתחילים פרויקטים חדשים, מעניינים לא פחות ושיבטיחו לנו פרסומים וימי עיון בשנים שאחרי זו... כל אלה מתחילים לבנות שלד של ידע על המגזר השלישי בישראל, ועל כך באוונתנו.

השנה רוגגח אוניברסיטת בן-גוריון שלושים שנה לקיומה ובין יתר האירועים לעיון תאריך זה יעמוד גם הכנס השנתי של המרכז שלנו. ב-29-30 במרץ, בטימן הציגות אלה, נושא הכנס יהיה "המגזר השלישי - בין מרחב הפעילות הפרטי והציבורי". את ההרצאה המרכזית בכנס יישא פרופ' אבנר בן-נר מאוניברסיטת מינסוטה, שהוא אחד הכלכלנים החשובים בעולם החוקרים את המגזר השלישי. את דרכו האקדמית החל פרופ' בן-נר כסטודנט לתואר ראשון במחלקה לכלכלה ב...אוניברסיטת בן גוריון.

את השנה החדשה אנו פותחים ממשרדנו החדשים אליהם עברנו במהלך הקיץ. למרות

מסד הנתונים של המגזר השלישי

ראיון עם חגי כץ, מנהל בפועל של פרויקט "מסד הנתונים"

בתחום פעילות מסוים: לדוגמה, קרן הפעלת בתחום זכויות הילד וכולל לקבל מיפוי של כל הארגונים הפועלים במתן שירותים לילדים, ייתרי אופי תמיכות המשלה בארגונים אלו, וסיווג טיפוס של ארגונים המתאימים ביותר לתימכתן לפי גודל, גיל, מיקום גאוגרפי, סוג מספטי ומשתנים נוספים. ליוקד המתועד בתחומות החברה האזרחית ניתן יהיה לספק מידע על הדינמיקה בהקמת ארגונים חדשים במגזר היהודי והערבי, יתגוהם המשתנים עם הממשלה כפי שהם מתבטאים במימון, והסוגיות המשתנות שבהן עוסקים ארגונים אלו בתקופות שונות. עבור משפטן ניתן יהיה להפיק דריה המכרט נתונים אודות העדפות ארגונים מסוגים שונים כאשר לאופן ההתאגדות, והתפתחות הגידול במספרי עמותות, הקדשות ותרומות לתועלת הציבור בעקבות שינוי חקיקה. עבור סוציולוג ארגוני נכלל להפיק ניתוח הברוץ את הכשר בין מנהל הרים של הארגון לבין דפוסי התלות במשאבים שלו. תוך בקרה על משתנים כמיקום מסווגי, גודל ועוד ניתן יהיה להמשיך כך עוד ועוד, אך נדמה לי שהעיקרון ברור.

ש. מהן התוכניות הספציפיות של "המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי" לגבי מסד הנתונים?

ת. לאחר שיוברר מימון לכל הפרויקט, אנו מתכוונים להפיק דריח שתי שיתח "מצב המגזר השלישי" בשנת הדיווח, וכן את השינויים וההתפתחויות במגזר השלישי בארץ באופן שוטף, לצד ניתוחים היסטוריים וניתוחים ממוקדים יותר של קבוצות ארגונים או משתנים ספציפיים. השם כך נעדכן את הנתונים במסד באופן שוטף מכך מקורות הנתונים שכבר מסודר לנו את הנתונים שברשותם, ונסייף לו מקורות מידע נוספים. בנוסף לכך ישמש המאגר ככלי עזר חקרי לפרויקטים נוספים המתנהלים במרכז, כמקור נתונים לעבודות חוקרי המרכז, וככלי לניבוש ניירות עמדה בנושאים שונים השם השפעה על עיצוב מדיניות.

ש. האם מסד הנתונים יהיה פתוח בפני קהילת המחקר וארגוני המגזר מחוץ למרכז?

ת. בשלב זה, ובמשך השנה האקדמית הקרובה (תש"ס) למרות, יהיה מסד הנתונים ינוש אן זיה למחקרים שיערכו במסגרת המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי. כמו-כן יתאפשרו דק ייתריים ארגוניטיביים (המתייחסים לקבוצות ארגונים) ללא התייחסות לארגונים ספציפיים, ולא תינתן יכולת לזהות בשם ארגון מסוים מתוך המסד. מבחינת רובות תהיה זו יישנת הרצה: שבה נגבש את הקריטריונים, הנהלים והעלויות לפתיחת המסד בפני גורמי חוץ שונים.

ש. הממצאים הראשוניים ממסד הנתונים שמקים המרכז הוצגו בכנס השנתי במרץ 1997. מאז ניכרת תכונה רבה סביב המסד. מה התרחש במסד מאז?

ת. בחודשים שחלפו הושקעה במסד עבודה רבה מערך הנתונים עליו התבסס הפרקים שיוקרו הוצגו בכנס היה חלקי וראשוני ביותר, ושימש בעיקר כדי להציג את המטעניאל המחקרי והציבורי הסמוך במסד הנתונים. ראשית, מסד הנתונים דאג לכללוק שני מקורות נתונים. שנית, לא ניתן היה להתאים עדיין בין מהירות המידע השוטף, וכך עולה היה אפשר לעשו בין מאגריים מבניים של עמותות וכדוגמת גילן ומיסומן שנקורים במרשם העמותות, לבין תקציבי הנתונים ממשותף הנתמלה השונים מקבלי החשב הכללי. קודה שלישית, בסים המיחשוב של הנתונים היה ימני, והתבסס בעיקר על יוזמות מאדיות בסיוות. בכך שלוש הנתונים הללו חלו שיפורים ניכרים, ואנו מסייכים להרייב ולבנות את מסד הנתונים תוך שימוש בחומרה ותוכנה מתקדמות.

ש. האם תוכל לפרט עבור קוראי העלון מהם השיפורים האלו?

ת. בהרלט, מאז הנוס יאטפו נתונים ממקורות רבים נוספים, ולמעשה הושלב השלב הראשון של אוסף הנתונים. היום נמצאים ברשותנו נתונים על שש העוסמות וקבצי המכיליות של החשב הכללי. גם נתונים מלאים על ארגוני המגזר השלישי מאגף המכס והמערס, מס המנוסה, ושם ההקדשות והחברות לנועמת הציבור, וקרן העובדות. בכך למעשה יש מידע נתונים על כל ארגוני המגזר על סוגיהם השונים, לצד נתונים על פעילותם הכלכלית ומימונם. הנתונים מועדים להיות מוכנסים למגזר נתונים מתורכס המבוסס על בסיס Oracle המתקדמת מסוגה למסדי נתונים, וישעה קישור בין כל מקורות הנתונים הכדי מסד נתונים אוטומטיבי ארי גודל. בתנתיי חקדיש למסד מרשב שרת זמרה. מבנה הנתונים הרדש יאפשר לשזור בין מקורות הנתונים השונים ולערוך תחקורים חכמים של מסד הנתונים. היסטוריים ואקטואליים כאחד.

ש. מהם הניתוחים שניתן יהיה להפיק ממסד הנתונים?

ת. לא ניתן להציג בפרוטרוט את הניתוחים שהמבנה המלא של הנתונים מאפשר להציג, מה עוד שבוודאי אינו מידעים עדיין לכל מלוא המטעניאל הסמוך בו. יחד עם זאת אינך להציג מספר דוגמאות. למשל ניתן להציג ניתוחים שיאפשרו חקוד

לאחר הצלחתה של מדיניות זו בשנה שעברה, החלטנו להמשיך ולקוטט בה גם בעתיד לגבי חלק מהפרסומים שלנו, וגם בעתיד המהיר שיינבה יהיה שווה ככל נפש. במקביל, נסיף השנה פרסומים של דוחות מדעיים, שיוצאו לאור מטעם הימרכי, בתור יעבודות בתהליך ויישלחו למעונינים בהם שיפנו אלינו. על הפרסום הראשון בסדרה זו, עברתם של דר' אילנה סילבר ודר' זאב רוזנהק, ראה וליעה נפרדת.

למעשה, החל משנה זו יפיץ "המרכז" שכונת סוגי פרסומים.

1. פרסומים אינפורמטיביים, כמו בוטאון זה או רשימת חוקרים של המגזר השלישי בישראל, שנוצרו לכל רשימת החפצה שלנו בחילום.

2. דריח מועים על מיקרים שנוצרו בישראל בעברית ובאנגלית, שיימכרו.

3. דריח מועים על מיקרים שנוצרו בישראל שיישלחו לכל תשלום לפונים אלינו.

פרופ' בני גדון

פרסומים חדשים

יצא לאור דוח המחקר "ההתפתחות ההיסטורית של המגזר השלישי בישראל" שנכתב על ידי דר' אילנה סילבר ודר' זאב רוזנהק. הדוח בשפה האנגלית. מחקר זה הוא אחד המרכיבים של מ"פרויקט הופקינס". הדוח ישלח ללא תשלום לפונים אלינו. המעונינים מתבקשים למלא את הטופס המצ"ב ולשלוח למשרדי המרכז.

מלגות לשנת הלימודים תש"ס

לתלמידי תואר שני ושלישי הכותבים עבודת תזה בנושא שיקדם את הידע אודות המגזר השלישי בישראל

המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי יעניק מלגות לתלמידי מחקר העוסקים בחקר המגזר השלישי או היבטיו השונים בישראל. מטרת המלגה לאפשר לחוקר להקדיש את מירב זמנו לעיסוק במחקר.

בשנה האקדמית 2000/1999 יוענקו:

- מלגה אחת או שתיים לעבודת דוקטוראט (30,000 – 40,000 ש"ח כל אחת)
- מלגה אחת או שתיים לעבודות מאסטר (10,000 – 20,000 ש"ח כל אחת)

רשאים להגיש בקשה לקבלת מלגה מועמדים העונים על התנאים הבאים:

1. סטודנט/ית הרשום/ה במוסד להשכלה גבוהה בארץ או בחו"ל, מכל דיציפלינה רלוונטית.
2. בעלת הצעות מחקר לתואר שני/ שלישי המאושרת על ידי המוסד בו הוא/היא רשום/ה.
3. בעלת אזרחות ישראלית.

לקבלת פרטים נוספים וטפסי הרשמה נא לפנות אל משרדי המרכז

Call for Papers

The Third Annual Conference of the Israeli Center for Third Sector Research will take place on the 29th-30th March, 2000.

Researchers interested in presenting their work at the conference are requested to send in a one page abstract by 13.1.2000

The abstract must include:

1. title of the paper
2. goals of the study
3. conceptual-theoretical framework
4. methodology
5. findings

Please provide the researcher's name, work address, telephone, fax and e-mail.

קול קורא

הכנס השנתי השלישי של המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי יתקיים ב- 29-30 במרץ 2000

חוקרים המעוניינים להציג את עבודת המחקר שלהם במסגרת הכנס, מוזמנים לשלוח תקציר בעברית באורך עמוד אחד, עד 13.1.2000

על התקציר לכלול:

- (1) כותרת העבודה
- (2) מטרת המחקר
- (3) מסגרת מושגית תאורטית
- (4) מתודולוגיה
- (5) ממצאים

כמו כן יש לצרף את שמות החוקרים, כתובת מקום העבודה, טלפון, פקס, E-MAIL.

לפרטים נוספים נא לפנות למשרדי המרכז

מחקר חדש: הנהלות מלכ"רים

מאפייני הנהלות של מלכ"רים בישראל ותפקידיהן במערך הניהול של המוסד הוא נושא מחקר חדש שיתקיים במסגרת המרכז, ושעבורו הוזכק מימון מציונות-ישראל. המחקר ינוהג על ידי שלושה חוקרים שלכולם הכרות תיאורטית ומעשית קרובה של הנושא. ד"ר אסתר יסוביץ מהמחלקה לעבודה סוציאלית באוניברסיטת בן-גוריון ומנכ"ל משען לשעבר, ד"ר מייק נתנלי מאוניברסיטת תל-אביב ומנכ"ל עליב, וד"ר הדרה בר-מור, מובילת עתידה. המחקר יתבסס על מדגם מייצג של ארגוני המגזר השלישי בישראל ויסתייג כ- 200 ארגונים. מטרת המחקר היא לזהות דפוסים שונים של הנהלות מלכ"רים בישראל וצורות עבודתן.

המחקר נערך ביוזמת המרכז למנהיגות מתנדבת מציונות ישראל, יממון ציני גויינט ישראל ומלווה ציני ועדת היגוי שמשתתפים בה דבורה בלום, אגן גולדברג ועמי כהנא.

כמו כן לאחר התייעצות עם הנורמים מספקי המנויים חיברו ההצעה לאפשר נישות לחלק מהנחתים שייצרכו ארואף לחלק מהנחתים דרך רשת האינטרנט.

ש. האם ישנן תכניות נוספות הקשורות למסד הנתונים שאתה יכול לספר לנו עליהן?

ת. אכן כן. היעלו רעיונות מעניינים נוספים, וניווחו קישור עם נסדו נתונים זמיים במדינת נוספות, הרחבת מסד הנתונים גם למידע לא כמותי כמו ארכיון עיתונאי ומפתח אחרי אינטרנט רלוונטיים, שימוש במסד הנתונים לקישור בין תורמים וארגונים ועוד. כמו-כן עתיד מסד הנתונים שלנו לשמש כלי עזר בניבוש תוכנית ליחידות לאגודת של המגזר השלישי (במסגרת החשבונות הלאומיים של מדינת ישראל, המחשבים על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) שמפותח בימים אלה בצוותא על ידי המרכז לחקר החברה האזרחית מאוניברסיטת צוהנס הפקיס והאגף לחשבונות לאומית באגף הסטטיסטי של הארץ ישראל תהיה אית מסדינת המבחן לתוכנית החדשה, למסד הנתונים צמי תפקיד חשוב בכך.

לדעת, מסד הנתונים מהווה פרויקט דרך חשונה בקידום המחקר אודות המגזר השלישי בארץ. שיעור אחוזו משלר של נושוא באפילה לשלב של מידע אמין ומוכן, כלים מחקריים אבסטרוביים ושיקופות מירבית של המגזר במני האקדמיה והציבור כאחד.

New Research

"Board of Directors and Patterns of Governance among Israeli Nonprofit Organizations" is the title of a new study to be carried out at ICTR. The study is funded by Joint-Israel. Three researchers, all of whom have close theoretical and practical knowledge of the subject, will conduct the study: Dr. Esther Iekovitz, from the Department of Social Work at Ben Gurion University and former director-general of Mish'an; Dr. Mike Nattali, from Tel Aviv University and director-general of Elem; and Dr. Hadra Bai-Mor, from Netanya College. The research will be based on a representative sample of about 200 Israeli Third Sector organizations.

The research was initiated by JDC Center for Lay Leadership, funded by JDC-Israel and will be accompanied by a steering committee whose participants are: Dvora Blum, Ellen Goldberg and Ami Bergman.

Q. What analyses will the database be suitable for?

A. It is impossible to elaborate on all the analyses this Database will permit. We are probably not yet even aware of the full potential of this facility. However, I can demonstrate its potential through some examples.

We can offer focused analyses in a specific field of interest. For example, a foundation active in the field of children's rights can receive a map of all organizations active in child welfare, an analysis of the patterns of public support they receive, and a classification of types of organizations most suitable for its programs across several descriptive qualities such as size, age, location, legal status, etc. A researcher of civil society can receive data on the trends of organizational patterns across relevant variables such as nationality (Jewish Arab), nonprofits-government relations, and the changing issues they are concerned with. An analysis of organizational choice of legal form and the dynamics in such choices following legislative changes will be interesting for a scholar investigating the legal aspects of the Third Sector. An organizational sociologist will benefit from an analysis of the relations between organizational life cycle and its revenue patterns, while controlling for variables as size, institutional sphere and others. I could go on, but I think I have made my point.

Q. What are the ICTR's specific plans for the Third Sector Database?

A. Once the necessary funding for the project is secured, we plan to issue an annual report that will portray the "State of the Sector". Additionally, it will present developments and changes in the Israeli Third Sector on a regular basis, along with more specific analyses of certain groups of organizations and variables. For that purpose we will update the database regularly, from all the data sources we have, and attempt to add new data and sources. Furthermore, the database will assist the ongoing research program of the Center in different projects, and will be utilized for original research, some of it with the purpose of developing position papers intended to influence policy making.

Q. Will the database be available for scholars and institutions outside ICTR?

A. In the meantime, at least for this academic year, the database will be used for research done within the auspices of ICTR only. It will also only provide aggregate data, without reference to specific individual organizations. This year will actually be a "test-run", during which we can decide on the procedures and costs for opening the database to people outside ICTR. This year's experience will serve also to examine the possible connectivity of various elements of the database or its analyses to the Internet.

Q. Are there any more plans pertaining to the database that you can share with us?

A. Yes, there are. Some interesting ideas were raised, such as connecting with similar databases in other countries, expanding to non quantitative data such as news clippings and Internet sites, a donor-nonprofit organization matching service, and more. Moreover, it is planned that the database will help in the development of a new Third Sector satellite national account, as Israel serves as a case study in a project shared by the Johns Hopkins University Center for Civil Society Studies and the UN statistical department. I think the Israeli Third Sector Database is a breakthrough in the development of Third Sector research in Israel. It will help us move from a state of near blindness to a state of reliable and accessible data, effective research tools and maximum visibility of the sector to both academics and the broader public.

Scholarships

For the academic year
1999-2000

For
M.A. and Ph.D. students
writing theses which will advance
knowledge concerning
The Israeli Third Sector

The Israeli Center for Third Sector Research will award scholarships to M.A. and Ph.D. students studying the Israeli Third Sector or its different aspects.

The purpose of the scholarship is to allow the student to devote most of his/her time to research.

In the academic year 1999-2000 the following scholarships will be awarded:

- one or two scholarships for doctoral theses (30,000-40,000 NIS each)
- one or two scholarships for master's theses (10,000-20,000 NIS each)

Candidates meeting the following conditions are entitled to submit a request for a scholarship:

1. Students officially enrolled in an institute of higher learning in Israel or abroad, from any relevant discipline,
2. Who are in the possession of an approved research proposal for a doctoral or masters thesis by the institute in which the student is enrolled, and
3. Who hold an Israeli citizenship.

For further details and registration forms, please contact:
ICTR's offices

ISRAELI CENTER FOR THIRD SECTOR RESEARCH Newsletter

ICTR Director: Prof. Benjamin Gidron

Contributors to this issue: Hagai Katz, Alon Lazar, Efrat Nativ-Ronen

Administrative Assitant: Efrat Nativ-Ronen

Graphic Design: Nitza Yogev

At times, three persons would work there simultaneously: the director, the assistant and one of the researchers – on three computers and two telephones. This is a good opportunity to thank the Spitzer Department of Social Work for being excellent hosts, and for the different administrative services we received over the last two years.

But this year, together with all the research activity and excitement surrounding it, is also a critical year for the future of ICTR.

During the year, Ben-Gurion University will have to decide on new ways to support ICTR in the future. We are planning to keep you, the readers, informed on developments in this important front.

Publications

An area of notable success last year was our publications. Two of the publications, based on findings from the Hopkins Project ("The Structure of the Israeli Third Sector" and "Patterns of Giving and Volunteering in the Israeli Public") are not only presenting new and important data on those subjects, they also lay the foundation for new social policies in the field of Third Sector and philanthropy. The relationship between research and policy is an important issue we intend to deal with in the years to come. More on that in our next Newsletter.

The wide distribution of our materials to the relevant public is an important precondition for the development of this relationship. In our first year we sent our publications to all those on our mailing list, free of charge. Last year we changed our policy, and decided to sell our publications. We had no way of knowing in advance what the results would be. The sales figures surprised us. To date we have sold over 750 booklets on "The Structure" and "Patterns of Contribution and Volunteering". Moreover, the sales continue, and barely a day goes by when we do not receive requests for further purchases. The policy of selling publications has two important advantages: firstly, we cut costs. Over and above the income from the sales, which covers part of the costs of producing the booklets (we are not talking about the costs of the research on which the publications are based!), the sales give us a good indication as to the

demand for our materials, and allow us to print these accordingly, without wasting money on sending them to uninterested people and bodies. Secondly, through sales of our publications we reach new individuals and organizations of whom we did not previously know, and we consequently extend the circle of those interested in research in the Third Sector.

In the light of this success, we will continue this year selling some of our publications. At the same time, this year we will start publishing a new series of "Occasional Papers", which we will send to anyone interested upon request. For further information on the first publication in this series, Dr. Ilana Silber and Dr. Ze'ev Rozenhek's work, see the separate item.

Thus, starting this year, ICTR will issue three types of publication:

1. Informative publications, such as this newsletter, or "Israeli Third Sector Researcher", which will be sent free of charge to our entire mailing list.
2. Scientific reports on studies carried out by ICTR, in Hebrew and English, for sale.
3. "Occasional Papers" on studies carried out by ICTR, which will be sent free of charge upon request.

New publications

Dr. Ilana Silber and Dr. Ze'ev Rozenhek's paper entitled on "The Historical Development of the Israeli Third Sector" has been published.

The report is in English. This report is a part of the "Hopkins Project".

The report will be sent free of charge upon request.

Those interested are requested to fill the form attached (one copy per person) and send to ICTR office or fax,

The Israeli Third Sector Database

**An interview with Hagai Katz,
acting director**

Q. The initial findings from the Israeli Third Sector Database that ICTR is building were made public in the Center's last annual conference. A lot seems to have happened in this project since then. What's new?

A. In the months since the conference much work has been put into the Database. The data set on which our first publication was based was very partial and preliminary. It was mainly used to demonstrate the potential both academic and public of such a database. Firstly, it contained only two data sources, and secondly, it wasn't possible to match those two sources. Thus, at that stage we could not produce analyses correlating structural data on nonprofit organizations (originating from the Amutot (nonprofit organizations) registry with economic data, about public support for nonprofits (originating from the Controller General's files). Thirdly, the hardware and software capabilities we used were temporary and not specifically suitable for such a large and complex database. We have improved the situation in all these three issues.

Q. Can you elaborate on these improvements?

A. Certainly. Since the conference we have attained data from several more data sources, and have in fact completed the first round of data collection. In addition to the data from the Amutot registry and the Controller General's nonprofit files, we currently hold the full Third Sector data sets from the VAT and Income Tax authorities, the Endowments and Nonprofit Companies Registries, and the Bequests' Fund's files. We actually hold structural and economic data on all the nonprofit organizations of the various types in Israel. The data will be integrated into a sophisticated data structure on an advanced Oracle database platform. An exclusively designated server is planned to hold the integrated database. The newly devised data structure will enable more sophisticated analyses of the data, both historical and current.

in conjunction with Shatil, the Israeli Council for Volunteering and the Israeli Voluntary and Non-Profit Sector. The highlight of the conference was the presentation of findings from a survey of donation and volunteering amongst the Israeli public. The survey was part of the Johns Hopkins University's **International Comparative Research Project in the Third Sector**. Participants at Van-Leer were researchers and graduate students, managers of non-profit organizations and foundations, as well as directors of different units in the public sector.

The survey was carried out at the beginning of 1998, focusing on the Israeli public's patterns of donating and volunteering in 1997. It covered 1500 respondents which constituted a representative sample of the population. The questionnaire used examined different issues, such as rates of giving and volunteering (both formal and informal), the targets of philanthropy, socio-demographic characteristics of volunteers and donors, attitudes to volunteering and donating, and so on. The survey was generously funded by *Yad Hanadiv* and the *Kabonoff Foundations*.

In the first part of the conference, chaired by Dr. Baruch Levy (The National Council on Volunteering), Prof. Shmuel Shye presented the conceptual and methodological basis of the study as well as its main findings, pointing out the contribution of philanthropy in raising the quality of life in Israel. Next, Prof. Benny Gidron indicated a number of issues related to Israeli philanthropy, which had been identified by the survey. These included the relationship between philanthropy and ideological changes (the shift from socialism to capitalism and from collectivism to individualism) and social changes (the move from a traditional to a modern society) in Israel etc. The need to develop strategies for encouraging financial donations and volunteerism, on the basis of data in the survey and in light of the potential to increase their rates amongst the public, was also discussed.

In the second part of the symposium, chaired by Prof. Eliczer Naffe of the Hebrew University, Prof. Paul Dekker, a senior researcher at the Social and Cultural Planning Office in the Hague, Netherlands presented findings as to the characteristics

of volunteering and membership in organizations in The Netherlands. He talked about changes in recent decades, while offering a comparison with the Israeli findings. In his lecture, Prof. Dekker proposed a conceptual and research framework which sees volunteering as an expression of the citizen's involvement in, and commitment to, civil society. He showed that volunteers possess more social capital than those who do not volunteer, and that they display greater social involvement in public debate.

Mr. Ami Beigman (JDC Israel) chaired the final session of the day, in which Dr. Mike Naftali (Tel Aviv University, and Director-General of Clem) and Dr. Ilana Silber (Bar-Ilan University) participated. The two speakers expanded on issues raised by the survey and which need further examination. Dr. Naftali focused on the implications of the findings on the need to professionalize volunteer management, recruitment and training; on the significant gap between contributions to organizations and rates of volunteering in them; on an assessment of the effectiveness of volunteering; and on an examination of the interaction between volunteers and donors on the one hand, and the government on the other.

Dr. Silber elaborated on essence of secular cultures of giving as compared to religious ones, and especially that of the Haredi culture, and pointed out that, in most Western countries, the religious population donates more than the secular. As stated by Dr. Silber, the contrast between religious and secular giving has been a wide subject of public and academic discussion in recent years. Dr. Silber proposed that the subject in Israel ought to be examined in comparison with philanthropy in Eastern and Western Europe, rather than, as is commonly done, with American philanthropy, because of the similarity in the influences of religion and state on philanthropy.

The conference was closed with the participants expressing the hope that the tradition of research followed by conferences, started by the **Israeli Center for Third Sector Research**, will continue and expand in the coming years, and will contribute to bringing the subject of philanthropy closer to the center of public debate.

Director's corner

As we enter a new academic year I would like to wish readers of this newsletter and all those connected with the work of ICTR a "Happy New Year". The new year, which will be the Center's third year of activity, is expected to be full of events and even more interesting than the previous two. The process of finishing research projects, publishing the findings and presenting them in conferences and symposia will continue, further details can be found in other parts of this newsletter. From last year's experience, and knowing something about the essence of the findings, I have no doubt that the findings we will present this year will receive the same wide public attention received by papers published by ICTR last year.

At the same time, we are starting new projects which are no less interesting (and which will bring about publications and conferences in the years to come...). All of these are beginning to build a framework of knowledge about the Israeli Third Sector, of which we are very proud.

This year Ben-Gurion University is celebrating its thirtieth anniversary. ICTR's Annual Conference, on March 29th-30th 2000, will also mark this anniversary. The theme we chose for the conference will be "**The Third Sector — between the Private and Public Domains**". Prof. Avner Ben-Ner from the University of Minnesota, one of the most important economists in the world researching the Third Sector, will deliver the conference's keynote lecture. Prof. Ben-Ner started his academic career as a B.A. student in the Department of Economics at... Ben-Gurion University.

We are starting the new academic year in our new offices, into which we moved over the summer. Despite the office space shortage in the university, we were lucky enough to receive a complex of offices that allows us to designate a special room for researchers, and a suitable place for a library in the field of the Third Sector, which we are developing. This is certainly a big change from our small quarters in room 4561 at the Social Science and Humanities building, where we started.

Newsletter

No. 4

ISRAELI CENTER FOR THIRD SECTOR RESEARCH
Ben-Gurion University in the Negev

November 1999

Israeli Center for Third Sector Research • Ben-Gurion University of the Negev • P.O.B. 653, Beer-Sheva 84105 Israel.
ICTR phone: 872-7-647-2323 • ICTR fax: 872-7-647-7607 • ICTR e-mail: ictr@bgunmail.bgu.ac.il • ICTR Web: <http://www.bgu.ac.il/ICIR>

ICTR Enters its Third Year

The Israeli Center for Third Sector Research is entering its third year of activity. In the past two years ICTR has been recognized as the leading institution in Third Sector research in Israel. ICTR receives enthusiastic feedback to its activities. Ben-Gurion University has provided ICTR with a new office, which will enable the Center to expand its academic activities. Also the many "thank-you" letters, the purchase of publications, and active participation in seminars and conferences organized by ICTR leave no doubt as to the impact of our work.

What is expected this year?

In addition to our new offices, our internet site has been greatly improved, and now includes "The Guide for Israeli Third Sector Researchers", newsletters and continual updates, links to similar sites around the world, a basic bibliography for researchers new to the field, details about ICTR's database, information on the scholarship program, and more.

The Center's **Third Annual Conference** will take place once more at the Hyatt Hotel at the Dead Sea, on the 29th-30th March 2000. The theme of the conference will be "The Third Sector — Between The Private and Public Domains". The economist Prof. Avner Ben-Ner from the University of Minnesota will deliver the keynote address. Findings from a study conducted by Dr. Assaf Ghanem from Haifa University and Mr. Alias Zeidan entitled "Patterns of Giving and Volunteering amongst the Arab Citizens in Israel" will be presented at the conference, as well as new data on the Israeli Third Sector based on an analysis from within our own Database.

Scholarships to post graduate students studying the Third Sector will be awarded during the conference.

Before the Annual Conference we plan **two symposia**: The first will focus on "The Legal Aspects of the Israeli Third Sector" in conjunction with Dr. Hadra Bar-Mor's publication on the subject. The second will present findings from a pioneering study "Patterns of Social Responsibility in the Israeli Business Sector". The study was carried out by Prof. Arieh Reichel from the School of Management.

While some of the research projects are being published and presented in conferences, other are just starting. One focusing on "Patterns of Donations amongst the Israeli Economic Elite" is financed by JDC and "Matan" (The Israeli "United Way"). And is conducted by Dr. Ilana Silber. The second, entitled "Boards of Directors and Patterns of Governance in Israeli Nonprofit Organizations", funded by JDC Israel and conducted by Dr. Esther Iecovitz, Dr. Mike Naftali and Dr. Hadara Bar-Mor.

In an interview with Hagai Katz, the acting director of the Israeli Third Sector Database, you can read about developments on this front.

This year ICTR will start a new series of "Occasional Papers". In this framework researchers' work-in-progress will be published, and so will theses dealing with the Third Sector. The first publication in this framework will be Dr. Ilana Silber and Dr. Ze'ev Rosenhek's paper, "The Historical Development of the Israeli Third Sector". This paper is a chapter within the "Hopkins

Project" and will be published (at this stage) in English.

And finally, ICTR's Steering Committee has asked two new members to its ranks: Prof. Dov Shinar from the Department of Communication, Ben-Gurion University, and Dr. Hadra Bar-Mor, vice-chair of the School for Law at the Academic College of Netanya.

Patterns of Giving and Volunteering in Israel

"Patterns of Giving and Volunteering amongst the Israeli Public" was the title of a conference that took place in May 1999 at the Van Leer Institute in Jerusalem. The conference was organized by the Israeli Center for Third Sector Research.

In this Issue:

ICTR enter its third year	A
Patterns of Giving and Volunteering in Israel	A
Director's corner	B
The Israeli Third Sector Database	
An interview with Hagai Katz, acting director	C
Scholarships	D
New Research	F
Call for Papers	F